

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foaie apare în fiecare
Sămbătă

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XIX.****Blaj, 27 Martie 1909.****Numărul 12.**

CONGRUA.

S'a început desbaterea asupra proiectului de congrua prezentat dietei de ministrul de culte și instrucțiune publică contele Apponyi Albert. Cetitorii foiei noastre de bună seamă își vor aduce aminte, că noi la timpul său ne-am expus vederile asupra acestui proiect, constatând, că situația bisericii și a clerului nostru a devenit prin acest proiect, din cale afară dificilă. Chiar în urma gravei situațiuni episcopatul nostru în frunte cu Escelența Sa Mitropolitul Mihályi au trimis un memorandum guvernului înșirând gravaminele, ce le invoală acest proiect față de biserica noastră și drepturile ei. Memorandumul acesta, nu a aflat resunetul așteptat la guvern, dar a fost onorat de corul episcopesc catolic latin din Ungaria, care luând din nou la desbatere proiectul lui Apponyi a aflat, că acesta într'adevăr se amestecă foarte adânc în astfel de afaceri, cari se țin pur și simplu de sfera de activitate și dispunere a episcopului, și că proiectul de congrua conține și astfel de dispoziții, cari sunt jignitoare pentru clerul catolic. A exmis deci corul episcopesc o delegație din sânul său, din care delegație facea parte și Prea Sfinția Sa episcopul Hossu, și a însărcinat aceasta delegație, ca să caute a înduplecă pe ministrul de culte, ca se schimbe acele dispoziții. Delegația aceasta, după cum am cetit prin foi, a și conferit în diferite rânduri cu ministrul Apponyi, insistând mai ales asupra schimbării paragrafului 4*) din proiectul de con-

grua, și cerând dela ministrul, ca să nu subtragă preoții de sub jurisdicțiunea episcopilor, când e vorba de cercetare disciplinară pentru neîmplinirea vre-unei condiții prevăzute în proiect. Ministrul Apponyi a accentuat mereu, că acest proiect îl judecă din punctul de vedere al statului unitar național magiar și dela acest punct de vedere nu vrea se receadă, poate face deci numai astfel de concesii, care nu ating aceste interese mai înalte de stat. Astfel punctul nostru de vedere cu privire la proiectul de congrua a fost neluat în considerare și învoiala, ce s'a ticluit între ministrul și între episcopatul catolic, a fost făcută cu considerare la aceste mai înalte interese de stat, făcându-se unele schimbări numai cu privire la §. 4 din proiect, care s'a modificat astfel, că la caz, când vre-o ordinațiune a episcopului ar opri preoțimea sau preotul de a satisface legilor sau ordinațiunilor legale ale guvernului, atunci ministrul poate detrage întreagă congrua de pe teritoriul acelei dieceze. S'a salvat deci autoritatea episcopului și a consistoarelor întru atâta, că ministrul nu va putea solvi direct și imediat congrua preoților peste voia autorităților superioare, s'a impus însă o grea sarcină pe umerii episcopilor nostri, făcându-i astfel rezponzabili sub pedeapsa subtragerii congruei de pe întreg teritoriul unei dieceze, ca se vegheze

neglijința aceasta a preotului să bazează pe vre-o ordinațiune a autorității lui superioare, atunci ministrul de culte îndrumă autoritatea respectivă, ca să și-o schimbe, dacă aceasta în decurs de trei luni nu satisface acestei provocări, ministrul poate dispune, ca sumele asigurate sub titlul de întregire congruală de stat să se solvească separat și imediat la fiecare preot de pe teritoriul acelei dieceze.*

Acesta a fost textul original al proiectului de congrua prezentat în dietă în 14 Decembrie 1908. Punctul acesta s'a schimbat acum în sensul celor mai sus expuse.

asupra ținutei „patriotice“ a clerului lor.

Celelalte puncte din memorandumul trimis de episcopatul nostru ministrului de culte au fost trecute cu vederea. Nu a stat ministrul de vorbă cu privire la dispoziția despre știința limbii magiare. Preoții nostri mai bătrâni și alții, cari nu au avut ocaziunea ca se învețe (și cât se învețe) ungurește vor fi siliți a se îndestuli cu congrua de 400 fl. Nici aceea nu știm, că oare ce măsuri de examinare va lua ministrul, ca să se convingă, că oare care știe ungurește dintre preoți și cât știe și care nu și că oare nu iarăș dela vre-o comisiune administrativă va atârna soarta multora? Nici chestia parohiilor nu a fost luată în considerare. Parohiile, cari în 1 Ianuar 1908 au avut paroh fără 8 clase gimn. și fără 3 ani teologie nu vor beneficia nici după aceasta de întregire mai mare de 400 fl. nici în cazul acela, când preotul ce ar urmă va avea cvalificația deplină.

Mai amintim și chestiunea ordinațiunilor *legale* ale guvernului, ca să vedem, că halul e tot așa de mare și după diferitele tratări ale episcopatului catolic cu ministru ca și mai înainte și că situațiunea clerului și a bisericii nici după aceasta nu s'a ușurat întru nimic!

Că oare cum s'a rezolvit chestiunea congruei ce o dă statul și a celei ce o dă episcopatul vom vedea în decursul dezbaterilor. Istoria va constată, că episcopatul nostru a luptat cu toate armele, ca în fața acestui proiect să apere libertatea bisericii și a clerului. Că în lupta aceasta direcțiunea politică de stat s'a dovedit mai puternică decât cuvântul unui cler, unui popor nu e vina noastră. Atâta am experiat din nou, că avem dureri, pe cari alții nu le simt, că suntem într'o situație, pe care cei din sferele de sus nu vreau să o înțeleagă.

*) §-ul acesta e: „Dispozițiile art. XIV, § 9 ex 1898 sunt de a se aplica și atunci, când preotul dotat cu întregire congruală (vezi punctul 1. 2.) nu împlinește datorințele impuse lui prin legile țării sau prin ordinațiunile legale ale guvernului. Dacă în decursul cercetării să dovedește, că fapta sau

Cel dintâi orator la proiectul acesta a fost dintre deputații români preotul din Sisești Dr. Vasile Lucaciu: „Când un preot iea cuvântul referitor la proiectul de lege din chestie, — a zis Lucaciu, — s'ar putea eventual zice, că vorbește în interesul său; dar este mai bătător la ochi când un preot vorbește împotriva proiectului. Țin să declar, că atunci, când m-am decis să iau cuvântul împotriva proiectului, nu o fac decât din punctul de vedere al justiției și al păcii și chiar din acest motiv sunt împotriva proiectului. O fac aceasta pentru că în proiect nu se vede aplicată justiția, că proiectul acesta nu tinde în direcțiunea de a stabili ci din contră de a turbura pacea dintre puterea de stat și biserică. În societatea creștină numai așa poate exista pacea, dacă se validează justiția, despre care deja Aristotel a spus în etica sa, că ea este nu numai vârtutea, ci plenitudinea vârtuților religioase și cetățenești. Și cum justiția aceasta nu o văd cuprinsă în proiect, ba văd chiar contrarul, este datorința mea de preot să resping legea aceasta ce se pregătește. (Voci, zgomot).

E foarte natural să motivez pentrucă nu primesc proiectul în chestiune (Voci: Nu e nevoie).

Ce este congrua? Ea este în-

tregirea venitelor preoțești. Societatea creștină privește venitul preoțesc din punctul de vedere mai înalt al chemării preoțești. Venitele acestea preoțești se numesc în vechile documente pe scurt congrua dotatio, pe baza expresiunii congrua ecclesiasticarum personarum dotatio. Și preotul este om. Și preotul caută să trăiască. Și el se roagă cu credincioșii: pânea noastră cea de toate zilele dă-ni-o nouă astăzi. Chiar de aceea deja în primele veacuri ale erei creștine societatea s'a îngrijit de traiul preoților. Referitor la aceasta apostolul ginților a zis frumoasele cuvinte: „qui altari servit, de altare vivat.“ Cel ce servește altarului, dela altar să trăiască.“

Argonauții moderni. Cea mai grandioasă expedițiune navală, decând pământul e pământ, s'a terminat în zilele acestea.

În an. 1907 Statele unite din America nordică au închiegat o flotă din 12 năi de rezbel, și a trimis-o să încunjure pământul.

Plecarea acestei flote s'a întâmplat în 16 Decembrie 1907 dintr'un port aflător la coasta răsăriteană a Americii nordice, aproape de New-York.

Dacă strămoșii de Panama ar fi deja tăiați, drumul argonauților nostri ar fi fost mult mai scurt. Dar așa au trebuit să meargă vre-o 6 săptămâni spre miazăzi, ca să încunjure America sudică, apoi să se poată sui pe Oceanul pacific în dosul continentului American.

În 7 Februarie 1908 flota a fost la picul Americii sudice și a trecut în oceanul pacific. În 6 Maiu 1908 a ajuns la San-Francisco, pe coasta vestică a Americii, care cetate în anii trecuți a fost zdrobită de cutremur, ca în zilele noastre Messina, — dar acum este reconstruită de mai nu se cunoaște.

Din San-Francisco flota a plecat în 7 Iuliu și în 20 August a intrat în portul dela Melbourne (Australia), iar de aci în 2 Oct. a debarcat la Manila, în insulele filipine, cari nu de mult le-au răpit americanii dela trufășii spanioli, — căror din trufie în colopuțin le-a mai rămas.

Dela Manila a făcut o digresiune spre nord-est, până în Yokahama Japaniei, — cum se pare, ca japanezii imbetați de succesele rezbelului muscălesc, când își fac calculii politici, să nu-și uite cumva de puterea formidabilă a Statelor unite din America-nordică.

Dela Japania iarăș sau întors la Manila, de unde plecând în 17 Decembrie au trecut pe lângă insula Ceylon și în 4 Ianuarie 1909 au sosit cu fericire la Suez.

În marea mediterană s'a împrăștiat flota în toate direcțiunile, iar în 9 Februarie toate năile s'au adunat la Gibraltar. De aci în 13 zile a fost în portul dela Hampton-rond, de unde plecase.

Toată călătoria aceasta a durat 418 zile, la ea au participat 12 năi cumplite și vre-o 15,000 de oameni, sub comanda alor trei admirali, din cari unul a murit pe drum, iar al doilea s'a bolnăvit, încât nici el n-a putut purta comanda până în capot. Dintre feciori au perit numai 50. Spesele s'au urcat la 2,500,000 dolari, — dară lumii s'a dat ocaziune de a vedea: ce poate face America nordică.

Argonauții moderni, unde sunt poeții vostri? Nu-i aveți! poate pentrucă n-a fost pe acolo și vre-o Medea.

FOIȚĂ.

Jalea vremii.

În valuri de umede lacrimi
Se scaldă azi fețe moșnege:
Mai trudnică-i viața și traiul
Și soarte mai aspră și — lege.

S'ascunde în pletele ninse
O frunte de gânduri trudită...
Mai buș' a fost legea pe vremuri
Și munca ușoară tihnită.

În tremur atâta durere
Suspina cântarea de jale...
Mai tare apasă povara
Și sbuciumul vremii mai grele

Și strunele moarte pe harfă
Fac jalea în suflet să plângă,
Nădejdea de vremuri mai bune
Durerea încearcă s'o stângă.

Oct. L.

Doi vecini.

Povestire originală a »Unirii« de I. Agârbicean.

Așa s'au pomenit din părinți: vecini. Casa lui Ion Roșu era de zid, cu pereții drepecți, albi, cu doi meri bătrâni înaintea ferestilor din spre uliță. Casa lui Gavril Teleguț era pitită între burueni, în mijlocul curții. Curată căsuță, dar veche, cu pereții cufundați. De departe părea că nici nu-i casă, ci că-s întinse rufe albe pe sfori să se usțe, iar deasupra chip de coperiș, părea că-i aruncat la voia întâmplării un suman vechiu roșietic.

În curtea lui Teleguț car nu intră decât într'o zi pe an: când își aducea curuzul de pe hotar. În colo poarta lui putea să ruginească în țitini tot anul.

Dar' las că în schimb era umblare în vecini, la Roșu. Acolo poarta nu mai tăcea din scârțâit nici ziua nici noaptea. Căci porniau plugurile și, răsturnate pe un corn, cu fiarale strălucind în soare. Și intrau cărăle înalt încărcate cu fân cum li strămătura, ori trosnind din roți sub povara sacilor sătui cu grâu cum li jarul.

Roșu așa se pomenise din moși-strămoși: gazdă mare. Și când îl vedeai sec la față, cu o mustață groasă, scurtă, cu ochii vecinic îngrijorați, cum se poartă în toate părțile de par'că îl duce o apă iute, înțelegeai că viața lui o umple un singur gând: să agonisească

și mai mult. Aceasta o știa tot satul dar nu li zicea nime nimic. Casenii — femea, copiii, slugile mai mult ascultau decât vorbeiau în fața lui. Și când râdea Ion Roșu era sărbătoare pentru toți căsenii.

Gavril Teleguț, vecinul, era om mai în vrâstă. Două cununii a pus la cale cu bătrâna lui: un fecior și o fată. Și s'a nimerit să fie cu temei bun amândouă cununii: aveau nepoți acum. Da încolo era Teleguț om în toată vârtutea. Nu s'a pomenit să fi fost bolnav vre-o dată. Trăgea coasa ca un junișan.

În casa lui, în curtea lui, sfadă nu s'a aprins niciodată. Sărbătorile lui erau sărbători adevărate.

Da în vecini chiar Duminecile nu treceau în pace și în liniște. Vorbele aspre, de nemulțumire, injurăturile se cloceau în casă și ieșau apoi să se împrăștie în curte printre servitori, mestecate cu părechi de palmi. Apoi mânia le întunecă ochii la toți le aspră obrăji, — și din cinci-șase câți ar fi putut merge la biserică, — nu mergea nici unul.

— „Slabă înțelegere“ zicea Teleguț clătănând din cap cătră bătrâna lui.

— „Mai slabă numai dracul poate face“ mormăia femeia cu nemulțumire, că a trebuit să audă iarăș injurătură până a nu merge la biserică.

Ion Roșu pe la biserică nu-și prea făcea cale. Drept e, că trebile nu și-le isprăvia niciodată. Da ar fi putut trimite câteodată

REVISTE.

Viena. Nesiguranta zilei de ieri s'a mai micat. Intervenirea puterilor de a se menține pacea a avut rezultate bune.

Puterile sunt hotarate sa primească propunerea Angliei. In timp de trei zile vor fi la Belgrad tratative între puteri și guvernul sârbesc în jurul acestei propuneri și Austria nu va face până atunci nici un demers la Belgrad spre a înlezni tratativele.

Cea mai senzațională știre spune că Prințul Gheorghe al Serbiei a renunțat la succesiunea tronului. Prințul își motivează renunțarea cu faptul, că a fost învinuit, că ar fi ucis pe servitorul său Colacovici și el nu dorește să se urce pe tron pătat cu vina asta.

Cauza adevărată a abdicării sale e însă alta decât cea pe care o indică el. Nu uciderea lui Colacovici, ci reverimentul pașnic din sânul ministerului a fost motivul adevărat. Partidul lui Milovanovici a ajuns la putere căci dânsul a explicat ministrului de războiu, lui Jivcovic, că Rusia nu poate interveni în favoarea Serbiei deoarece Germania îi stă în cale, concentrând de pe acum 100.000 de ostași la granițele Rusiei.

CORESPONDINTE.

Misiuni populare.

Comloșul-mare 20 Martie.

In zilele trecute mi-am cercetat părinți idin Jancahid, unde parohia gr.-catolică e înființată abia dela 1891. Are biserica frumoasă și casă parohială restaurată în anul trecut. Cu acest prilej am fost martor și participant la niște lucrări sfinte. Înălțătoare de inimi și isbăvitoare de suflete, adică la misiunile populare inițiate de Georgiu Muntean protopopul Torontalului și ținute în zilele de 15, 16, și 17 Martie st. n. a. e.

Ca predicatori au fost protopopul și părintele Victor Deciu din Cianad. In 15 Martie s'a celebrat invocarea Spiritului sf. apoi a urmat cuvântarea de introducere (ținută de protopopul), serviciul divin prescriș în Triod și predică „Despre scopul omului și credință” (ținută de protopopul).

In 16 Martie la 1/27 oare Utrenia și predică „Despre păcat” (ținută de părintele Deciu) serviciu divin apoi iar predică „Despre pocăință” (protopopul) sf. Maslu apoi instrucție „despre mărturisire” (protopopul). După amiază molitvă și mărturisirea preoților, credincioșilor și școlarilor. Sara predică „despre cele din urmă ale omului” (protopopul) Paraclisul și meditație „despre P. C. V. Maria” (Deciu).

In 17 Martie la 6 oare dimineața a urmat continuarea mărturisirii credincioșilor prin 3 preoți apoi predică „despre biserică” (de protopopul) sf. liturgie sub care a predicat „despre sf. cuminecătura” (păr. Deciu). La Liturgie s'a împărțit de sf. taină a cuminecăturii o mulțime de credincioși și școlarii nostri. La sfârșitul Liturgiei predică „despre moarte” (de protopopul); părăstas

pentru cei repauzați; apoi cuvânt de încheiere (de protopopul), Doxologia și împărțirea binecuvântării episcopoești.

Astfel s'au terminat ss. misiuni in 17 Martie la 1/3 oare d. a. In viață încă nu am fost fericitul să iau parte la astfel de lucruri sfinte, cu atât mai puțin a văzut poporul, ba nici nu a mai auzit de misiuni. Constatez cumcă munca uriașă prestată de cei doi Părinți predicatori a fost preste așteptare răsplătită din partea poporului prin aceea, că în toate 3 zile a lăsat toate lucrurile casnice la o parte și cu mic cu mare au petrecut tot timpul până sara după 9 oare în sf. biserică, ba și afară de biserică din cauza marelui mulțimi, carea nu a putut fi cuprinsă de biserică ci eră silită a ascultă cuvântul lui Dumnezeu prin ușile bisericii cari erau tot deschise.

Poporul din Bănat în genere nu e cercetător de biserică, iar de sf. cuminecătura de tot străin Văzurăm însă cu acest prilej așa însuflețire din partea poporului în cele sfinte, încât îmi venea să mă lăcimesc de bucurie, carea dovedește de ajuns că introducerea misiunilor populare a fost o idee foarte salutară pentru popor și ținerea lor și în viitor va aduce roade îmbelșugate.

Până când va trăi Jancahidul vor rămâne neuitate de popor misiunile acum ținute; dar și M. On. D. Protopop împreună cu ceilalți părinți preoți au fost foarte mângâiați pentru succesul spiritual săvârșit. Laudă și mulțumită se cuvine atât Părinților predicatori, cât și părintelui local Petru Conda, carele nu a cruțat osteneală pentru a pregăti poporul pentru ss. misiuni.

După finirea misiunilor preoții prezenți s'au intrunit în sinod protopopesec în care tractând mai multe puncte puse la ordinea zilei au adus decis, că fiind preoții nedu-

vre-o liturgie de prescuri. Ce câteodată? In toată Dumineca ar fi putut, că avea de unde, și liturgii și părăstas pentru sufletul repauzaților.

— „Eu să fiu în locul popii, aș țineă o căzanie anume pentru el” — zicea Teleguț, după ce veniau dela slujbă.

Și pentruce rogu-te?

— Ca se nu ajungă omul la perire. Dacă-i popă să nu-l lase pe om să-și uite de tot de Dumnezeu.

— Ei, iac'asa! Gândești că ar prinde? întrebă bătrâna.

— Prinde ori ba, asta-i altă căciulă. Dar eu așa aș face.

— Să ți-l faci dușman?

— De ce să mi-l fac dușman?

— Ce mai întrebă. Ști tu bine de ce.”

Ion Roșu eră rău de pagubă. Când i-se îmbolnăvia vre-un bou, vre-o oaie, nu durmia toată noaptea, și țineă trezi și pe căseni cu argați cu tot. Și se învinețea la față și i-se tulburau ochii de gândeai, că are venin.

Intr'o vară dase boala între porcii din sat. Și aici și colo intrau țiganii să le despoaie peile și să-i îngroape. Intr'o dimineață veniseră și la Teleguț. Teleguț a privit la pielea mascurului, a întors'o pe-o parte și pe alta, a fluerat odată a pagubă, și n-a mai zis nimic. Dar peste trei zile i-a murit și lui Roșu un porc, din vre-o douăzeci câți avea. O zi întreagă n-au mai contenit sfezile, injurăturile, palmele.

Intâi a fost de vină femeia, că n-a supaveghiat în destul. Apoi au venit la întrebări copiii lui Roșu, cari iac'asa, n-au grija de nimic. In urmă gura stăpânului s'a pornit asupra slugilor, că i-au îmbolnăvit bunătatea de porc cu buruieni rele. Și când ajunse aci pleoscăniră și palmele.

Dar atâta n-a fost de ajuns. A doua zi Ion Roșu a trecut în vecini la Teleguț.

— „Bade Gavril Dta unde ți-ai îngropat spinarea aceea de porc.

— In grădina vecine, unde să-l fi dus?

— Așa vezi, m-am gândit eu. Nu l-ai astupat bine, a răsuflat boala și a trecut și la mine. Așa știți dumniavoastră face pagubă omului.” S'a învârtit într'un călcăiu și s'a dus mai ușurat acasă.

— „Ce zici tu muere? întrebă Teleguț pe bătrâna lui după ce se duse Roșu.

— Da tu ce zici?

— Eu nu mai zic nimic. Eu mă gândesc cum vom face să ne cumpărăm alt porc de Crăciun. Vecinul nu trebuie să se gândească. El mai are destul.

— Are și totuș vezi cumu-i?

— „Cum să fie? El așa a fost totdeauna.”

Veniau săracii, veniau oamenii lui Dumnezeu, se adune milă de pe la creștini. Dar în curtea lui Ion Roșu, când îl simțeau pe acasă, nu cutezau să între. Treceau la vale, și se abăteau în vecini la Gavril Teleguț.

— „Na maică, se vă mângâie Dumnezeu.

— „Na taică, se ne ușureze Precesta pe ceea lume.” Impărția Gavril, împărția bătrâna lui, din ce le-a dat și lor Dumnezeu.

Bătrâna de multe ori nu se putea răbdă, și trebuia se zică:

„Doamne măi Gavril, nu știu cum îl rabdă inima se fie așa!

— Pe cine?

— D'apoi pe vecinul acesta. Nu cutează sărântocul să-i între în curte. Și dacă intră, de multeori ies cu mâna goală, ori chiar bătuti. De câte ori îl aud strigând se piară din casa lui, că de săraci e plină lumea.

— Lasă-l soro, nu-l judecă. Judecata toată-i la Dumnezeu.

Ion Roșu a tot strâns la bogăție. Odată însă a trebuit se imprăștie ceva. Și-a măritat o fată, și ce i-a dat ca zestre, i-a dat ca din ochii lui.

— „Asta nu-i cu dreptate totuși, zicea Teleguț. Noi, oameni săraci și tot am dat doi junci fetei. Bine, da pe seama cui adună el?

— „Hm!” făcea bătrâna, „vezi numai, că și tu-l judeci. Cine nu-l judecă? Toată lumea îl judecă. Chiar și muierea și copiii.”

— E drept, că nevasta lui Roșu a îmbătrânit cu zece ani până l-a putut face să deie ceva zestre fetei. E drept, că-l judecă. Dar nu în față. Ferească sfântul.

(Va urma)

meriți în unele puncte din proiectul de lege pentru congruă, să se roage Prea Inaltul Episcopat să întreprună la locurile competente pentru a modifica și-i vătămători pentru sf. biserică și pentru autoritatea preoțimii.

Valer Besu,
inv. gr.-cat.

Pentru nenorocirii din Messina.

(Continuare).

	cor.
280. Chibulcut	3:50
281. Căpud	10—
282. Gărbăul-ung	18:21
283. Tiurea	5:16
284. Henig	10:14
285. Șoimușul-rom.	1:80
286. Sântioana-săs.	2:60
287. Homorod	13:60
288. Agristea	7:06
289. Certege	8:16
290. Cisteiul-rom.	11—
291. Mișcreac	2:68
292. Gârbovița	11:64
293. Selicea	11—
294. Feneș	1:30
295. Bagin	2:20
296. Dateș	10—
297. Telec	9:18
298. Valeajidanului	4:48
299. Chirileu	17—
300. Sân-Mihailul-de-câmp.	14—
301. Alfalău	4—
302. Șomtelec	20—
303. Proștea-mare	6—
304. Zutor	2:50
305. Ofenbaia	2—
306. Cheța	20:60
307. Chimitelnic	5—
308. Poiana-Aludului	4—
309. M.-Sângeorgiu	3—
310. Ghiriș	9—
311. Beșinău	6—
312. Orosfaia	6—
313. Ciugudiul-de-Mureș	4:60
314. Sântămăria	1:70
315. Chesler	4:42
suma	273:53
transport din nrul 11	3416:34
total	3689:87

(Va urma).

A P E L I

Românii din Blaj indemnati de voința de a ajuta din toate puterile poporul nostru în nisuița sa de a se ridica la o stare cât de bună materială, — fără care un popor nici când nu se poate valida, apreciând greutățile mari, ce are a le îndura în lupta grea pentru existență, luând pildă dela alte popoare mai înaintate și conduși de losinca timpului nostru, intruniți în o constătuire intimă, a hotărât unanim înființarea unei însoțiri economice-comerciale cu scopul măreț de a promova toate interesele economice-comerciale, de a înființa magazine de lemne

bucate, și de recuzite economice, de a înființa școli de altoi de vie și pomi, școli de agricultură și industrie, de a înființa bănci populare, tovărășii sătești, lăptării, untării, de a intermediă tot felul de vânzări și cumpărări, de a câștiga semințe, mașini și alte recuzite de lipsă pentru membrii ei, de a exploata păduri, a înlesni și intermediă arândarea, subarândarea și parcelarea de moșii, de a eda cărți folositoare pentru popor, a ținea cursuri practice și prelegeri populare în domeniul economiei și comerțului, de a înființa unele fabrici pentru producerea articlilor celor mai de lipsă a poporului șcl.

Pentru realizarea acestor scopuri mărețe avem lipsă de conlucrarea tuturor românilor din țara noastră.

Drept aceea apelăm cu toată dragostea la toți aceia, cari voesc și doresc înaintarea și ridicarea bunei stări materiale a poporului nostru, ca să se înroleze sub steagul acestei însoțiri, îndemnând și pe alții, ca cât mai îngrabă să se scrie de membrii acestei salutare însoțiri.

Membrii al însoțirii poate fi oricine, care subscrie cel puțin o cvotă de 10 cor., care sumă se va plăti în decurs de un an în mai multe rate împreună cu 60 fil. după fieștecare cvotă, ca spese de fondare.

În proiectul de statute, ce se vor debata în adunarea de constituire din 31 Martie a. c. conform convocatorului publicat în numărul trecut, s'a prevăzut, ca din venitul curat, ce va rezulta după detragerea alor 5% după cvotele plătite cel puțin 50% se vor întrebuiți pentru scopuri culturale și filantropice.

Incheiem în speranța firmă, că apelul nostru va adă resunet în inimile tuturor Românilor de bine înscriindu-se în număr cât de mare de membrii ai însoțirii.

Blaj, 24 Martie 1909.

Dr. Augustin Bunea canonic, *George Bărbat* protopop, *Ioan F. Negrui* profesor, *Dr. Danil Szabo* avocat, *Nicolae Pop* profesor, *Vasile Suciu* prefectul tipografiei.

Păr. Dr. Epaminonda Lucaciu la noi. În zilele aceste umblând prin Blaj părintele *Dr. E. Lucaciu* împreună cu *Dr. William Richardson*, și înțelegând, că alumnii seminarului nostru teologic, ar dori să știe ceva despre frații îndepărtați, despre aceia cari sunt „străini în țară străină,” după cum a citat Dsa, despre aceia cărora a fost trimis și Dsa să-i mângăe, ne-a vorbit mai bine de o jumătate de oră despre viața americană. Nu ne-a spus despre descoperirea Americii, nici despre luptele ei, căci doar aceste le știm din istorie, fără ne-a pus înaintea ochilor icoana despărțirii și a plecării fraților noștri. Ne-a zugrăvit așa de viu icoana acea jalnică, care plutește atâta vreme în sufletele zbuciumate a celor rămași. Ne-a deschis sufletul celor plecați cu întreaga furtună de gânduri; în decurs de 4 săptă-

mâni colindă rugarea pe la administrație pentru pașaport, în care vreme toată familia așteaptă cu cea mai mare nedumerire. Pregătirile încep de curând în nădejdea unui viitor mai bun. El, omul pleacă spre a fi sprijin celor de acasă, ajutându-i și nu se gândește că el singur are lipsă de sprijin în învâlmășala lumii nouă, în truda aceea a întrecerii, după viață mai bună, după traiu. În ajunul plecării se adună, neamuri, prietini și ortaci. Își povestesc una alta și se mângăe imprumutat, cu toate că fie care ar avea lipsă de mângăere. Pleacă apoi la gara proximă între lacrimi și suspine, însoțit de tânguirile îndureratei mame. — Trenul bufnește în gară și țipetul pițigăiat a mașinei înecă, sugrumă palpătarile inimii. În cea mai mare frământare a gândurilor ajunge la mare, se urcă pe corabie, muzica sună ca să îndulcească clipele despărțirii de pământ. Fiecare trebuie să se coboare în cabină spre a nu-l lovi jalea. În mijlocul mării simțeste că e de puternic Dumnezeu și lumea. În America pasagerii din clasa a treia sunt duși în insula Elisaia (scrisă după cum am auzit) acolo li întreabă cine sunt, de unde, dar numai pe cei sănătoși li lasă dându-le câte un pachet pentru un dolar de provizie până la locul de destinație. Români sunt din toate părțile și sunt răsfirați aproape pe pretutindena (Newyork, Chicago, Pensilvania, Ohio, Indiana (mai puțin) sau Luis etc.) Cei de pe la Săliște trăesc mai mult ca ciobani în Montana, cei din România cultivă mai mult pământul. Emigrarea Rom. datează numai de vre-o câțiva ani, cam de 6 ani, dar azi sunt cu zăcile de mii: Azi și cei întorși la vatră, gândindu-se la comoditatea de acolo merg iarăș. Traiul e diferit, cei dela orașe trăesc mai bine, a celor dela drumul de fier lasă mult de dorit. Trăesc câte 30—40 în o casă (numită borter = gazdă, bort = loc, găzdoaia o numesc borterită) Dimineața mănă cine ce vrea, la amiază își duc în vase ori în pel, cina e la 6 oare și e comună (supă, friptură și aluat). Unde sunt mai mulți ori unde sunt cari lucră și noaptea și ziua acolo nu se poate țineă curățenie. Cei dela drum comodități nu prea au, lucră printre munți și dealuri și locuesc în căsuțele lor.

Trăind (aci) acolo simt că le lipsește bucuria de acasă și se adună la olaltă de cântă cei cari știu, utrenia și slujba și mai târziu și-au cerut preoți și au zidit biserici.

Ne-a mai spus despre greul ce-l duce preotul român acolo. Poporul nost e învățat să trăiască la sate nu la orașe, ajuns în învâlmășagul acela să strică, trebuie să le puni înaintea ochilor și să-i înveți credința și binele la care trebuie să țintească. Trebuie să-i înveți toate și să-i înveți folosul organizării în societăți. Acum poporul emigrează în masse mari, azi nu le mai ajung preoții, le trebuie mai mulți cari să mântuiască sufletele rătăcite. Nu gândească nime că viața preoțiască a fost comoditate, nu, căci cel puțin Domnia-sa știe câte a suferit, altcum

Societate pe acții pentru comunicație și export de ape minerale ungare. Budapesta, V., Balthory 5.

Vânzarea exclusiv a următoarelor ape minerale:

Apă de Borszék fântâna principală	Apă de Boholt	Apă de Kászón-Jakabfalva
> > Borszék fântâna Kossuth	> > Vâlcele (Előpaták)	> > Kászón-Salutaris
> > Borszék fântâna Boldizsár	> > F.-Rákos Mária	> > Répát
> > Bodok Matild	> > Fehérkő	> Székely-Selters
> > Baross	> > Gloria	> > Stoiceni (Stojkai)
> > Borhegy	> > Horgász—Hankó	

ne va mai spune și mai bine părintele Nicolescu dacă va veni.

Ne-a mai spus că; Dumnezeu nouă nu ne-a rezervat soarta aceea, ci ni-s'a rânduit să apostolim în sânul neamului nostru. Să nu cugetăm că spre a ne câștiga merite înaintea lui Dumnezeu, trebuie să avem mii de credincioși, nu, fără să-i arătăm credința, să îl ferim de păcate prin povățu credinței, să îi instruăm ca să fie pildă altor parohii. Astfel să îi instruăm încât mergând prin lume, să nu trebuiască învățați a doua oară elementele credinței. Vorba românului; puțin și bun.

Ca să putem face aceasta trebuie să avem dragoste față de Dumnezeu. Nu trebuie să avem filozofia lui Aristotel ori sf. Toma de Aquino. Sf. Bernard a zis la bătrânețe că: prin simplitate se câștigă raiul. Cel mai de frunte lucru la care ne îndeamnă firea întreagă e; „iubește-iubește pe Dumnezeu.“ Aceasta iubire având-o vom putea sluji pe Dumnezeu, și la urmă ne vom minuna noi înșine de aceea ce va săvârși dragostea aceasta. Pe cum numai cel ce e departe știe prețui bunătatea mamei, așa și noi în lipsele noastre să ne întoarcem la Maica Domnului. Numai la cociugul morții ne gândim, că unde vom muri, aveă-vom fericirea de a ne petrece vre-un preot!? dat ne va fi ca să auzim: „Iartăți-se ție păcatele!? ori că scurge-se-va vre-o lacrimă în urma noastră? În toate lipsele să sperăm în Preacurata și să-i cerem scutul și vom învinge lumea. Să nu ne uităm în rugăciunile noastre nici de cei duși departe și toate să le facem spre mărirea lui Dumnezeu și a neamului nostru.

Sara păr. Lucaciu a ținut o a doua conferință la Casina română în fața unui auditor numeros. Aci a dezvoltat și mai pe larg celea povestite la clerici și a insistat mai ales asupra absolutei libertăți care stăpânește toate instituțiile Americii de Nord.

Prof. Precup a mulțumit păr. Lucaciu pentru aceste împărtășiri prețioase și a salutată cu căldură pe simpaticul dn Richardson, căruia publicul i-a făcut ovații.

SPICUIRI.

Asupra scrierii de mare valoare a colaboratorului nostru prof. Dr. Vasile Suciu: Teologia dogmatică, apărută în patru volume mari, „Convorbirile literari“ din București nr. 2 din a. c. publică următoarea recenziune elogioasă:

„E întâia teologie dogmatică originală, scrisă în limba română; e o reabilitare a noastră în fața străinilor, pe cari ne mângâiam până acum a-i traduce. Dar opera are și o deosebită valoare intrinsecă. Ori unde adevărul revelat să atinge cu cel natural, acolo tractarea este mai mult filosofică și se trec în revistă toți cugetătorii veacurilor. Cu multă îngrijire sunt expuse punctele divergente între biserică apuseană și cea răsăriteană, și constatăm cu plăcere, că autorul

ține seamă largă de întreaga literatură română apărută până în ziua de astăzi. O impresie bună face în aceste controversate limbajul demn și moderat.

„După intenția autorului, lucrarea sa trebuie să fie nu numai un manual de orientare, ci mai întâi de toate o carte didactică pentru studenții în teologie. Scopul acesta îl atinge împărțind fiecare capitol în următoarele grupe: istoric, teză, dovezi obiective.

„Cetitorul are în fața sa o publicațiune importantă, care corăspunde din toate punctele de vedere cu nevoile actuale ale literaturii teologice române.“

Noutăți.

Știri personale. Aurel Dragoș, candidat de preot din dieceza Gherlei, în 16 curent a luat al doilea rigoros cu succes — din sf. teologie (Pastorală și Morală), — iar în luna trecută un alt cleric abs. a Gherlei Alexandru Tiplea, a luat al treilea rigoros, din sf. teologie.

Convocare. În calitate de încredințat al comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, pentru reorganizarea despărțământului IV. Uioara, prin această învit toată inteligența și poporul din comunele aparținătoare acestui despărțământ, pe cum și pe toți iubitorii și doritorii de înaintare în cultură a poporului român, — la adunarea constituantă, ce să va ține în sala separată a hotelului „Vecsernyés“ din M.-Uioara la 14 April 1909 1/2 11 oare a. m. st. n. Program: 1. Deschiderea adunării. 2. Constituirea biroului. 3. Inscirierea de membrii. 4. Alegerea comitetului cercual. 5. Verificarea procesului verbal. Mureș-Uioara, 19 Martie 1909. st. n. Emil Pop, protopop gr.-cat.

— On. Domni membrii și binevoitorii Casinei române din Blaj sunt invitați cu toată onoarea la a XIII-a adunare generală, care se va ține în mână, Duminică în 28 Martie a. c. la 10 1/2 oare înainte de amiază în localul Casinei. Blaj, 27 Martie 1909. Dr. Augustin Bunea, președinte. Ioan Fodor, notar.

Reaparitia „Revistei politice și literare“. Aviz. — Am onoarea a face cunoscut publicului mare românesc, că în înțelegere cu mai mulți fruntași distinși din Blaj, am luat asupra-mi reeditarea „Revistei politice și literare“. — Ca și până aci această revistă va fi pusă exclusiv în serviciul apărării intereselor naționale românești, tratând pe lângă chestiunile la ordinea zilei, tot ce poate să ne dea noi îndrumări pe calea propășirii și a închiegării naționale. În afară de asta va cuprinde un bogat material literar, din peana celor mai distinși literați dela noi și din România. Revista va apărea, ca și în primul an a apariției sale, odată pe lună. Costul abonamentului pe un an întreg 12 cor. Pentru studenți, învățători și preoții dela sate, numai 8 coroane. Abonamente se pot face de pe acum la adresa subsemnatului. Doritorii a aveă număr de probă, sunt rugați a-și da adresa. Blaj, 13 Martie 1909. Aurel Ciato.

Peregrinaj la Lourdes. La 3 Mai n. pleacă din Viena un peregrinaj la grota dela Lourdes, unde s'a arătat P. C. V. Maria și unde s'au întâmplat atâtea vindecări miraculoase. Linia peregrinajului va fi Viena, Innsbruck, Einsiedeln, Geneva, Lyon, Toulusa și Lourdes. Iar înapoi peste Marsilia, Nizza, Genua, Milan, Padua, Vilach și Viena. Taxa e pentru cl. I. 550 cor. cl. II. 400 cor. III. 250 cor. În care sumă e cuprins biletul de tren, cuartir și provizie completă pe drum. Peregrinii se vor opri în Einsiedeln, Lyon, Lourdes, Genua și Padua. Informații la pär. Gottfried Hasselt. Salzburg, Postfach, Nr. 23.

Necrolog. † Teodor Popoviciu, preot gr.-cat. în Moșna și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului după un morb îndelungat Vineri în 12 Martie n. fiind împărtășit cu sfintele sacramente ale muribunzilor, în al 59-lea an al etății, 33-lea a fericitei căsătorii și 26-lea an al preoției. S'a înmormântat în 14 Martie n. Lasând în urma sa doi fi ne-asezați și în mizerie.

— † Ana Birtolon, după grele suferințe împărtășită cu sf. sacramente ale muribunzilor și-a dat curatul și blândul său suflet în mâinile Creatorului Duminică în 14 Martie n. la 9 oare a. m. în al 15-lea an al scurtei sale vieți pământene.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

B. preot Ș. Zilele, când ești dator să arborezi steagul țării pe școală sunt: 11 April (amintirea sancționării legilor din 48); 18 August (ziua nașterii Maestății Sale) și 20 August (Sfântul Ștefan). La altele legea nu te obligă.

La **LIBRĂRIA SEMIN.** să află de vânzare toate modelele de cereri pentru întregirea salariului și a cuincuenalelor din partea statului, pe cum și tipăriturile de lipsă pentru tot felul de documente cari trebuie alăturate la aceste cereri. Toate acestea costă 1 cor. + 20 fil. porto.

Practicant de apotecă,

află aplicare în farmacia subscriului.

Cel puțin VI. clase gimnaziale se recer negreșit.

Pentru informații mai de aproape a se adresa.

Cornel Demeter.

farmacist, Orăștie (Szászváros).

(14) 2—2

Este de vânzare grădina „Comșa“ din Vesa dimpreună cu întreg aranjamentul. Informații se pot primi dela Dl Simonffy Alajos protopretore în retragere. (15) 1—?

Se află de vândut un vier rassa de Basna de 11 luni. Cei ce doresc a cumpără să se adreseze la GEORGE SPECK Mănărade Nr. 7. (Monora. u. p. Balázsfalva). (16) 1—1

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrășă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra ofitei, guturaiului, tusei măgărești, scrofulei și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se ceri todeauna pachetare originală de „Roche“.

F. Hoffmann-La Roche et Cie,
Basel (Helveția).

„Roche“

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie. — Prețul unei sticle 4. — cor. —

(4) 9—35

Partea literară.

Monarhia bisericească întemeiată de Isus Hristos.

de M. V. Solovieff.

(Continuare).

Iar dacă nu-i așa, dacă, în ce privește manifestarea activă a adevărului, biserica universală se poate separa de Petru, atunci să ni-se explice dară aceea amuțire singulară a episcopatului oriental, după separarea sa de Trupul sfântului Petru (deși și-a păstrat succesiunea apostolică).

Este oare acest fapt ceva pur accidental? O accidentă, ce persistă deja de o mie de ani! Acelor anticatolici, cari nu vreau să observe, că particularismul lor îi separează de viața universală a bisericii, nu le putem face altă propunere decât: poftescă numai și adune, fără de concursul urmașului sfântului Petru, un astfel de sinod, pe care ei înșiși să-l poată recunoaște de ecumenic, — și atunci acesta, singur acesta va avea loc să examineze, că au ei oare dreptate, ori nu.

Preste tot și în totdeauna, când nu Petru vorbește, cei ce vorbesc, spun numai niște păreri omenești, iar apostolii tac. Dar Isus Hristos niciodată n-a aprobat nici simțăminte nesigure și discordante ale multimii, nici tăcerea aleșilor săi; vorba firmă, decizivă și autoritativă alui Simon bar Iona a fost aceea ce a aprobat-o. Nu este oare de tot evident, că aceasta vorbă, care a îndestulit pe Domnul, nu are nevoie de vre-o confirmare omenească, căci își reține toată valoarea sa: „*Etiam sine consensu Ecclesiae*, chiar și fără de consimțământul bisericii, amăsurat definițiunii ultimului sinod de Vatican. Adecă na prin mijlocirea unei deliberațiuni colective, ci prin asistența imediată a Părintelui ceresc (după cum a mărturisit însuși Isus Hristos) a definit Petru dogma fundamentală a religiei noastre, și vorba sa a determinat credința creștinului prin puterea sa proprie, iar nu prin consimțământul altora — *ex sese, non autem ex consensu Ecclesiae*.

Nesiguranței părerilor vorba lui Petru opune tăria și unitatea adevăratei credințe; îngustimii sentimentelor naționale privitoare la Mesia și reproduse de apostoli, opune ideia mesiană în forma ei absolută și universală. Ideia mesiană, care a răsărit pe terenul conștiinței naționale a lui Israel, tinde a ajunge pe acest teren în viziunile profetilor de după exil. Înșiși scriitorii inspirați însă, foarte probabil, nu au profetizat senzul real a acestor viziuni pline de misterii și de enigme. Ce privește opinia publică a Iudeilor, aceea eră exclusiv națională, și nu putea vedea în Hristos altceva, decât un mare profet național (ca Ilie, Ieremie, Ioan Botezătorul), ori cel mult un dictator atotputernic, mântuitor și cap al poporului pe cum a fost Moise ori David. Aceasta eră cea mai înaltă părere, ce o profesă poporul, ce urmă lui Isus, la vederea lui, iar noi știm, că chiar și aleșii lui, până la finea vieții pământești a lui, împărtășeau aceste simțăminte ale poporului (Ev. Luc. XXIV, 19—21). În mărturisirea lui Petru însă ideia mesiană e desbrăcată de orice element național și de primată imbracă forma sa de-

finitivă universală: „Tu ești Hristos Fiul lui Dumnezeu celui viu.“ Nu mai e vorbă deci de ceva profet sau rege național, Mesia nu mai e un al doilea Moise ori un al doilea David. De aci înainte el poartă singurul nume al Aceluia, care pentru a fi Dumnezeuul lui Israel, nu mai puțin este Dumnezeu al tuturor națiunilor.

Aceasta mărturisire a lui Petru, ridicându-se peste naționalismul jidovesc, a înangurat biserica universală a testamentului nou. Și mai ales acesta este motivul, pentru ce trebuie să fie Petru temelie creștinismului, și pentru ce suveranul puterii ierarhice, care a păstrat totdeauna caracterul universal sau internațional al bisericii, și încă el singur, este adevăratul moștean a lui Petru și posesorul real al tuturor privilegiilor, ce le-a acordat Hristos principelui apostolilor.

(Va urma).

trad. de Virgil Pop.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

60

Capitulul XLIX.

Leul încătușat.

Deodată cu aceste lucruri miraculoase, o altă știre aduse orașul într-o agitație neșpusă; se spunea, că Iulius Vindex, luptătorul pentru libertate și pentru mărirea Romei, a ridicat în Gallia stindartul revoluției, și a proclamat de împărat pe Galba, guvernatorul Hispaniei nordice.

Asemenea și trupele germanice dela Rin s-au pus sub comanda lui Virginius Rufus și s-au declarat pentru împăratul cel nou; armatele veneau în marșuri grăbite către Roma, „pentru a pune cătuși pe leul cezaric, sub ale cărui brânci sângeră patria.“

Aceste cuvinte stăteau dimineța următoare scrise pe două table mari, și tablele erau atârinate de gâtul celor doi lei, cari păzau urcarea la Capitol. Pentru a marca asemănarea cu „leul cezaric,“ în jurul brâncilor și grumazului erau încinse lanțuri puternice de fier și înțepenite în cuburile de marmoră.

Un moment poporul rămase surprins; această înzultă a imperatorului i-se părură un păcat grozav. După aceea însă își aduse aminte de tirănia înfricoșată alui Nero, pe carea acesta în timpul din urmă a ezercitat-o într'un chip cu totul crud. Pentru a-și umplea cassele sale cele pururea goale, el a pus ca să omoare sute de patriciani și s'a pus în posesiunea bogăției lor; a desonorat femei din familiile cele mai nobile și apoi le-a predat rușinii publice; chiar și în templul vestalelor a pătruns leul cezaric și și-a scos de acolo jertfă după placul său, ceea ce a atras asupra sa ura întregii preoțimi.

Ori și cât de orbi erau de altcum Romanii față de tot ce făcea imperatorul, față de astfel de fapte ne mai auzite nu puteau

se tăca. Și de oarece pe lângă aceasta dădurile de bucate deveneau tot mai rari, pentru că Cezarul în orgiile sale nebune uită, că poporul, această „bestie lacomă,“ flămânzește, astfel amenințările și blăstămurile mute deveniră mai puternice, poporul se adună în cete, percurse lărmuind și strigând stradele și luă cu puterea, unde află ceva.

Iar când acum se întâmplă lucrul ne mai auzit, că leul cezaric a fost încătușat publice, fără ca să-i fi trecut cuiva prin minte, să întrebe după făptuitor, când astfel puterea imperatorului a fost frântă printr'o lovitură: atunci flacăra revoluțiunii, carea până aci dormita sub spuză, erupse cu toată puterea. Dela inormântul Scipionilor până la puntea milvică poporul se imbulziă strigând și amenințând.

„Salute liberatorului! Salute lui Sulpicius Galba, mântuitorul!“ Așa răsunaui mii de voci prin oraș.

Galba eră descendentele unei familii nobile vechi, carea în timpurile republicei a făcut să tremure lumea prin renumele ei. Mamă-sa eră o nepoată de alui Catulus și o strănepoată de alui Mummius, distrugătorul Corintului; tatăl lui Galba a fost conzul.

De Galba însuși Romanii își aduceau foarte bine aminte: el a fost cel dintâi, carele, ca pretor, a introdus la jocurile publice elefanți dansatori pe sirmă: o faptă frumoasă în ochii Romanilor!

Soldații încă îl cunoșteau. Ei știau, că el eră strict — însă drept!

Opt ani a guvernat el partea nordică a Hispaniei, la început cu strictetă, mai târziu în neactivitate completă, pentru a nu da împăratului anză, ca să-l acuze ori să-l delature.

Galba eră bogat, el aducea cu sine comori enorme și putea să astupe gurile flămânde. Îl țineau de un adevărat Cresus, căci doar se povestește, că el, pentru a fi totdeauna asigurat contra vre-unui atac din partea împăratului și pentru a fi totdeauna pregătit de fugă, nici odată nu ieșea decât cu o mie de milioane de sestertii în trăsură.

Și acum el venia, mântuitorul! Provinciile îl primiră cu bucurie și vulturii romani purtau numele său; armata sa număroasă percurgea repede pământul binecuvântat alui Latium; sub pașul greu al legiunilor sale se cutremură calea ostiensică și strigătul vniitor de veselie al soldaților siguri de izbândă străbătea cu vântul sudic prin țară.

Tot mai aproape se rostogoliau cetele iubilatoare, și Galba deja și-a trimis solii săi la senat.

„Salute lui Galba, liberatorul!“ strigau mii de voci.

Orașul clocotia; pretorianii, corupți prin solii lui Galba, s'au retras deja dela casa de aur și merg în cete prin oraș, răstoarnă cu strigăte și înjurături sălbătice statuele lui Nero de pe pedestalele lor, le aruncă în noroiu și le scuipă în față. Chiar și germanii cei credincioși s'au furisat în tăcere pe aci încolo și palatul cel uriaș stă părăsit, singularic, pentru că nimeni nu voia să fie tras în abiz dimpreună cu colosul ce se răsturnă. Toți îl părăsesc, cari în fericire i-au fost aproape, pe cari el i-a făcut mari, puternici,

bogați, nici unul nu mai cunoaște pe leul rănit de moarte, pentru că nici unul nu mai avea să aștepte ceva dela dânsul.

Chiar și Tigellinus a dispărut.

Cezarul însuși stătea nepăsător în fața acestui pericol amenințător.

În loc de a asculta de sfatul generalilor săi Petronius și Rubrius, cari îi propuseră să trimită în contra inamicului o armată bine organizată, el să ocupă cu aceea, să-și împacheteze bine instrumentele sale muzicale, ca acele să poată fi expediate, fără ca să sufere vre-o stricăciune; în loc ca să țină o revistă preste cohortele sale, să închise dimpreună cu femeile sale și se sfătui, cum acestea ar fi mai bine asigurate contra pericolului.

În sfârșit sosi ziua, când dinaintea porților orașului străluciră vulturii romani și să auzi sunetul tubelor.

Cezarul fu cuprins de desperare!

El rătăci, cu pumnalul în mână, prin odăile palatului, fără de a avea curajul, să și-l înfigă în piept.

Peste tot locul, unde privia, vedea numai pustiire. Nicăiri vre-un sclav! Aceștia, încărcăți cu prade bogate, au fugit, și ceea ce n-au putut lua cu dânsii, au zdrobit tot. Flori călcate, cununii rupte acoperiau padimentul și incununau ca în batjocură statuezele zeilor, ale căror ochi de rubin și zafir au fost smulși cu puterea.

Această singurătate și pustiire aduseră în desperare pe Cezar; el cercă pe la uși, însă acele erau încuiate pe din afară și astfel îi era tăiată și calea de fugă. Nu-i rămânea altceva, decât să moară!

Eră însă așa de înspăimântător, să se despartă de viață! Și lașul eră prea slab, să-și înfigă pumnalul în gât.

El auzia vuetul mulțimii, carea se rostogoliă prin stradele capitalei sale și iubila pentru împăratul cel nou. El însuși eră uitat! Nici o singură inimă, carea îl compătimită! Eră trist de tot, să sfârșască astfel!

Deja se însă, și salele cele mari ale palatului imperial fură umplute de un fior misterios; acum se auziră niște pași grăbiți și o voce lină vorbi: „Ridică-te, Cezare. Inimicul se apropie deja de casa ta!”

Eră Phaon, liberatul său, unicul din întreaga Roma, carele i-a rămas credincios.

Nero sări în sus. „Ce mă fac?” strigă el desperat, „ce mă fac?”

„Fugi, Cezare!” vorbi Phaon.

„Să fug?” strigă împăratul aiurit, „să fug? Așadar mai este încă un mijloc de scăpare!”

„Te rog, urmează-mi! Invăluie-te în mantaua aceasta, ca să nu te recunoască nimeni! Grăbește însă, Cezare, grăbește!”

„Trebuie să fie?” întrebă el suspinând.

„Trebuie!” zise Phaon. „Ascultă, Cezare!”

Un vuet puternic pătrunse din oraș până la casa cea de aur.

„Totul e pierdut,” zise el nădușit, și cu o smâncitură turbată își sfârtică haina de purpură de pe corp, încât zdrențele acoperiau padimentul cel strălucitor. „Adă în coace mantaua — și haide să fugim!”

Phaon conduse pe fugar spre partea sudică a palatului; acolo eră o poartă ascunsă; prin carea el speră se scape neobservat; toate celealalte ieșiri erau încuiate pe din afară.

Când trecură printr'una dintre curțile cele spațioase de coloane, de către Capitol se auzi sunet de tube.

„Ce-i asta?” întrebă Nero.

„Sunetul acesta,” răspunse Phaon, „chiamă pe senatori la Capitol; acolo ei se vor sfătui, cum să primească pe învingător.”

Nero simți o întepătură în piept. Așa dar eră deja așa de departe, așa de lute l-au uitat. „O, lume,” strigă el, „cât îmi e de scârbă de tine!”

Ajunseră într-o curte încunjurată cu zid, în carea stăteau doi cai răi. Nero scoase o injură. „Pe mărtoaga asta chilavă trebuie să mă urc eu?”

„N-avem cai mai buni, stăpâne!”

„Ei, atunci, în numele tuturor zeilor! Dar știu cu siguranță, că toate coastele îmi vor părai.”

Chiar se pregăteau să se urce pe cai cei slabi și osteniți, când se auziră lovituri puternice în poarta principală. Se produse un zgomot de voci multe.

„De ar veni baremi Tigellinus cu o cohortă, ca să mă aperse,” zise Nero clănțănindu-i dinții. „E rușine pentru un bărbat ca mine, se fugi în acest chip mizerabil.”

„Tigellinus?” zise Phaon cu amar. „El a fost cel dintâi, carele te-a tradat. El a golit casele și a fugit cu aurul, îndată-ce a recunoscut, că totul e pierdut.”

Cezarul suspină și-și șterse fruntea de sudori.

„Spargeți zidurile și porțile!” strigau afară. „Nu lăsați moustrului timp, ca să golească paharul cu venin! Prindeți-l de viu! Tărați-l înaintea senatului, ca să-l judece! Ori mai bine: sfâșiati-l în bucăți, acum îndată!”

Nero își acoperi fața cu mâinile și sili spre ieșire. „I-am încărcat cu bunătați,” șopti el.

„Priviți acolo,” auzi el din nou strigând. „uitați-ve la chipul tiranului! Cât se rătoiește de mândru! Cum îl mai suferiți?”

„Nu ne mai trebuie!” strigă mulțimea cu sălbătăcie. „Faceți-l fărâmi! Impraștiați-i pulberea în vânt!”

Nero fugi plin de groază prin poarta cea îngustă, o încuiă și aruncă cheia departe dela sine, într'un tufiș des.

Din depărtare se auzi un bubuit nădușit și strigătul batjocoritor al mulțimii, carea își potoli furia, injurând statua răsturnată a împăratului.

Nero însă păli. „Acesta e sfârșitul!” zise el năbușit și urmă lui Phaon, carele conducea caii.

Împăratul fu cuprins de frică grozavă; prinse pe Phaon de braț și șopti: „Ajută-mi în șeauă, și dă biciu cailor, până vor cădea jos. Mii de strigoi sunt pe urma mea.”

Dinții îi clănțăneau și abia putea să se țină în șeauă; astfel călăriau ei, ca doi afurisiți, prin întunecime încolo.

(Va urmă).

Posta Administrației.

Am primit și cuităm abonamentul dela:

Dezmir pe 1909 sem. 1. *Breb* pe 1909. *Orăștie* pe 1909. *Bărbănteni-de-jos* pe 1909. *Gnsu* pe 1908 lunile April — Iunie *Casina, Beiuș* pe 1909 Ian. — Martie. *Cuzdrioara* pe April — Iunie 1895. Vă rugăm și pentru restul anilor următori, conform promisiunii. *Bogșig* pe 1908. *Vișăul-de-jos* pe 1908. *Silvașul-de-sus (Hateg)* pe 1909. *Olăh-Gyürs* pe 1909. *Hăddărău* pe 1908. *Nagy-Ludas* pe 1899 *Parța* pe 1908 sem. 2. și 1909 sem. 1. *Ocnășugataș* pe 1909 sem. 1. *Felső-Szivgy* pe 1908. *Jucul-nobil* pe 1909. *Ibișdorful-săresc* pe timpul din 1 August 1902 până în 1 August 1903. *Tăureni* pe 1892, 1893 și 1894. Drept quită pentru rațiuni servește recepșisa postală. În restanță mai sunt anii 1895—1908. *Kusaly* pe 1908 pentru Gârceiu, unde am sistat, și schimbat la Coșeu. Aici însă avem o pretenziune mai veche de abon. pe anii 1896 — 1903. Cine o plătește? Rogăm răspuns. *Salva* pe 1898. Rogăm să se achite și anii următori. *Lumperd* pe 1909.

Bibliografie.

A apărut:

PSALTIREA Profetului și Împăratului DAVID.

Prețul: crudo 2•20, leg. în pânză 3•— leg. în piele 4•— Se află de vânzare la Librăria Seminarului teologic din Blaj.

DIN ZILELE LUI NERO, roman, după Alexandru Dumas—Tatăl. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto postal. Se află de vânzare în Librăria Seminarială din Blaj.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

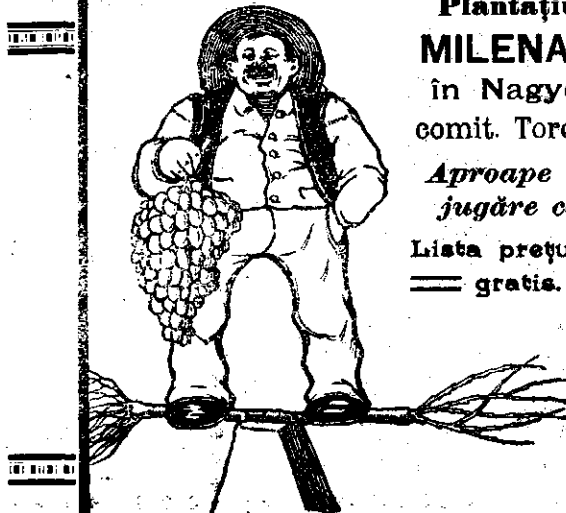
Redactor responz.: Augustin Gruitița.

Cea mai mare școală de viață de vie

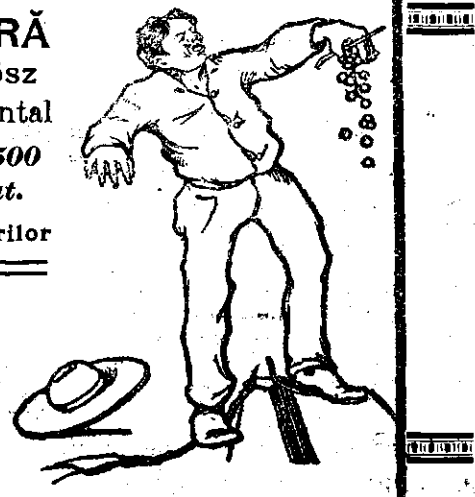
sub controlul statului.

Plantațiune
MILENARĂ
în Nagyösz
comit. Torontal
Aproape 500
jugăre cat.

Lista prețurilor
= gratis. =

Cumpărați dela plantațiunea milenară.

Nu-s cumpărați dela plantațiunea milenară. (6) 7—10

„Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia românească „Mugurul“ însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile pe cum și viță americană ou și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 22-52

Traian A. Todorescu,
producător de vinuri în Világos (Șiria)
liferează vinuri foarte bune, și curate după dealurile cele mai renumite, dela 50 ltr. în sus (în engros) cu prețuri moderate depozituri: Musca-maderat, Galșa, Șiria, Covasintzi, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la dorință prospecte gratuite.

(49) 19-52

„Sădirea și cultivarea viei“
de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.
Se poate procura dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

Rog să o tai și să o păstrezi. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

La plătiri în rate numai

atunci am putea răspunde, dacă am mări prețul cu 100 până la 150 procente. — Prețul de tot moderat arătat de noi să înțelege numai la solvire momentană ori contra ramburs.

Oroloagele de aur Rem. Electro pentru domni și doamne, sunt gravate, ornate și au 3 capace, cu cadran și minuter aurit ori argintat. Pentru asigurarea acurateții să dă garanță în scris pe 3 ani.

Prețul unui orologiu e 14 cor.

E. Weiss, Wien, XV/1, Kellinggasse 1/18.

Rog să o tai și să o păstrezi. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

(3) 10-10

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până ce nu vei cere dela mine Prețcurenti Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor. Delaware costă mia 100 cor. □ □ □ □ □

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsősegéd, Somogy megye.

(50) 18-25

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

(46) 20-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa. că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(45) 20-52

intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutreturi și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 95,816.412 coroane. capitale asigurate asupra vieții: 9.882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare, pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.